

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
Навчально-науковий інститут іноземної філології
Кафедра англійської філології та перекладу

Н.І. Горбачова, Л.П. Поліщук, Т.М. Пушкар

**Методичні рекомендації
до самостійної та індивідуальної роботи студентів
із дисципліни
«Вступ до перекладознавства. Теорія і практика перекладу з
англійської мови»**

для студентів I курсу спеціальності 035.041 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно)), перша - англійська

Житомир-2020

УДК 811.111:39

ББК 81.432

Б. 82

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України від 24.12.2020 р. (протокол № 16)

Рецензенти:

Е.Ф. Маліновський, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Житомирського військового інституту ім. С.П. Корольова

І.В. Усова, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Поліського університету

О.І. Анхим, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри германської філології та зарубіжної літератури

Горбачова Н.І., Поліщук Л.П., Пушкар Т.М.

Б. 82 Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи студентів із дисципліни «Вступ до перекладознавства. Теорія і практика перекладу з англійської мови». – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2020. – 56 с.

Методичні рекомендації до самостійної та індивідуальної роботи мають на меті формування у студентів I курсу спеціальності 035.041 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно)), перша - англійська денної та заочної форм навчання знань умінь та навичок у рамках вимог діючої програми, зокрема, під час вивчення дисципліни «Вступ до перекладознавства. Теорія і практика перекладу з англійської мови» у дистанційному форматі. Методичні матеріали включають не лише певний теоретичний матеріал, а й комплекс вправ, направлений на формування навичок усного та письмового перекладу текстів різних стилів і жанрів з англійської мови на українську та з української мови на англійську, їх редагування на професійному рівні.

© Горбачова Н.І., 2020

© Поліщук Л.П., 2020

© Пушкар Т.М., 2020

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2020

ЗМІСТ

Вступ

Навчально-тематичний план

Тема 1: Аббревіатури та скорочення

Тема 2: Терміни

Тема 3: Часові форми дієслова. Узгодження часових форм

Тема 4: Форми пасивного стану дієслова

Тема 5: Переклад модальних дієслів

Тема 6: Форми наказового способу дієслова

Тема 7: Форми непрямих способів дієслова

Критерії оцінювання

Тренувальні тести

Рекомендована література

ВСТУП

Навчальне видання укладено відповідно до чинної навчальної програми із дисципліни «Вступ до перекладознавства. Теорія і практика перекладу з англійської мови», для студентів Навчально-наукового інституту іноземної філології та перекладу імені Івана Франка, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Англійська мова та література (переклад включно)» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 035 Філологія.

Метою вивчення дисципліни «Вступ до перекладознавства. Теорія і практика перекладу з англійської мови» є теоретична та практична підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі перекладу, які володіють знаннями про основні галузі перекладознавства, підходи до вивчення процесу перекладу, термінологічну базу перекладознавства, перекладацькі трансформації, типові перекладацькі помилки, моделі перекладу, норми та вимоги до якісного перекладу.

У процесі досягнення цієї мети реалізуються виховні та освітні завдання, які є складовою загальноосвітньої програми та включають озброєння студентів знаннями про стан і перспективи розвитку сучасного перекладознавства; ознайомлення студентів із особливостями застосування перекладацьких трансформацій для здійснення адекватного перекладу; розвиток практичних навичок і вмінь двостороннього усного і письмового перекладу; оволодіння навичками перекладу англійської науково-технічної, громадсько-політичної та економічної літератури; ознайомлення студентів з типовими проблемами і помилками, що виникають під час перекладу.

У ході навчання використовуються автентичні тексти, аудіо- та відеоматеріали. Вивчення дисципліни «Вступ до перекладознавства. Теорія та практика перекладу з англійської мови» передбачає самостійну та індивідуальну роботу студентів. У методичних вказівках викладено у тезовій формі основні теоретичні аспекти тем для самостійного опрацювання, запропоновано вправи для розвитку практичних навичок двостороннього перекладу з цих тем, тестові завдання для самоконтролю, а також перелік рекомендованої навчальної літератури та інтернет-ресурсів.

Навчальне видання укладено українською мовою, що відповідає діючим вимогам до навчального курсу та спрямоване на професійну підготовку фахівців у галузі філології відповідно до вітчизняних та європейських стандартів. Навчальне видання буде корисним у ході проведення практичних занять зі студентами в очному та дистанційному форматах.

ТЕМА 1: АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ

Вибір того чи іншого способу перекладу скорочень залежить від низки різноманітних факторів, до яких відноситься жанрова приналежність тексту оригіналу, вид здійснюваного перекладу та його реципієнт.

Схематично можна розділити переклад скорочень на дві великі групи, які мають свої підвиди:

1. Власне переклад:

а. переклад відповідним скороченням, *напр.: PC (personal computer) – ПК (персональний комп'ютер), RAM (Random Access Memory) – ОЗП (оперативний запам'ятовуючий пристрій).*

б. переклад відповідною повною формою лексичної одиниці, *напр.: Abs E (absolute error) – абсолютна помилка Br Std (British Standard) – Британський стандарт.*

2. Транскодування (транслітерація і транскрипція):

а. транскодування скорочення, *напр.: NATO (North Atlantic Treaty Organization) – НАТО, UNICEF (United Nations Children's Fund) – ЮНІСЕФ.*

б. транскодування повної форми вихідної лексичної одиниці, *напр.: NB – Нью-Беленс, CAT – Катерпіллар.*

I. Оберіть правильний варіант відповіді.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

1. IMF	а. Світова Організація Торгівлі
2. GDP	б. Парламентська Асамблея Ради Європи
3. EU	с. Центральне Розвідувальне Управління
4. PASE	д. Європейський Союз

5. WTO	е. Організація Об'єднаних Націй з Питань Освіти, Науки та Культури
6. CIA	ф. Міжнародний Банк Реконструкції та Розвитку
7. UNESCO	г. Валовий внутрішній продукт
8. IBRD	h. Міжнародний Валютний Фонд

II. Вставте пропущені абрєвіатури і скорочення: CAT, OSCE, MBR, GATT, UN, NYC, PC, aka, WTO, HDD та перекладіть українською.

1. _____ is an intergovernmental organization that regulates international trade.

2. Voldemort, _____ "he-who-must-not-be-named", is one of the most evil villains of all time.

3. _____ was signed by 23 nations in Geneva on 30 October 1947, and took effect on 1 January 1948.

4. As of 2013, Worldwide _____ sales had begun to fall as many consumers moved to tablets and smartphones.

5. _____ is a form of language translation in which a human translator uses computer hardware to support and facilitate the translation process.

6. Several sources have ranked _____ the most photographed city in the world.

7. A typical _____ has two electric motors; a spindle motor that spins the disks and an actuator (motor) that positions the read/write head assembly across the spinning disks.

8. The _____ holds the information on how the logical partitions, containing file systems, are organized on a medium.

9. The General Assembly is the main deliberative assembly of the _____.

10. The _____ claims to promote democracy and assist the participating states in building democratic institutions.

III. Перекладіть речення з англійської мови на українську, звертаючи увагу на вибір способу перекладу аббревіатур та скорочень.

1. The IMF has been criticised for being "out of touch" with local economic conditions, cultures, and environments in the countries they are requiring policy reform.

2. Put in part of the song lyric and the title and you are likely to get to the lyrics ASAP.

3. Dyson Ltd is a British technology company established by James Dyson in 1991.

4. Product descriptions should be detailed enough to include the country of origin, but if this is difficult to find, check the general pages like "About Us," "About Our Products," or the FAQ.

5. A geol survey is the systematic investigation of the geology beneath a given piece of ground for the purpose of creating a geological map or model.

6. The earthquake that shook Pawnee, Oklahoma, on Sept. 3 is now the state's largest temblor on record, according to the Geol Surv.

7. The OSCE is concerned with early warning, conflict prevention, crisis management, and post–conflict rehabilitation.

8. Many people believe that part of the reason the charts are so heavily weighted in the favor of major labels is because many indie and DIY releases do not have UPC codes and so are not being counted.

9. The summer camp offers many outdoor activities for kids such as fishing, hiking, canoeing, etc.

10. One of the biggest studies published was the one produced by a team of NASA scientists and published in the 49th issue of Journal of Applied Physiology.

11. SSDs with capacities exceeding 256 gigabytes and performance far exceeding traditional disks have become available.

12. As soon as a Web user opens their Web browser, the user is indirectly making use of HTTP

IV. Перекладіть текст з української мови на англійську, звертаючи увагу на вибір способу перекладу аббревіатур та скорочень.

КНР – потужна аграрно–індустріальна країна. Виробництво електроенергії складає понад 1007 млрд кВт·год, головним чином на ТЕС. Китай випереджає всі країни світу за потенційними запасами гідроенергетичних ресурсів. За даними МЕА, природний газ покриває всього 2 % потреб Китаю в енергоносіях. За обсягом інвестицій на початку XXI ст. КНР поступається тільки США. За даними МВФ, 2016: ВВП – \$ 11 218 млрд. Темп зростання ВВП – 7,8%. ВВП на душу населення – \$ 8750. Найбільші закордонні інвестиції що станом на кінець 2016 року склали 1,09 трлн дол. США, в економіку країни надійшли від британської колонії Гонконг, держав ЄС та Японії. 1 січня 2002 року КНР вступила до СОТ, ставши 144–м її членом. У рамках підписаних угод Китай зобов'язався зменшити тарифні ставки і скасувати квоти на імпорт.

ТЕМА 2: ТЕРМІНИ

Термін – це стилістично нейтральна лексична одиниця, яка використовується для точного визначення назв предметів або понять. Під час перекладу велике значення має взаємодія терміну з контекстом, завдяки чому визначається його значення. Окрім омонімічних термінів, значні труднощі зазвичай виникають у перекладача під час роботи з новоутвореними термінологічними одиницями, які не зафіксовані в словниках. Основними способами перекладацького відтворення термінологічних одиниць є:

1. функціональний аналог, *напр.: fixed-asset turnover – фондівіддача, exchange rate – валютний курс.*
2. транскодування, *напр.: frame – фрейм, gopher – гофер.*
3. калькування, *напр.: mortgage tax – іпотечний податок, limited liability – обмежена відповідальність.*
4. описовий переклад, *напр.: cross border workers – персонал, що працює на державному кордоні; debt financing – фінансування шляхом залучення позикових коштів.*
5. одночасне використання декількох способів, *напр.: web application framework – фреймворк веб-застосунків (аналог + транскодування).*

I. Оберіть правильний варіант відповіді.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

1. hedging – хеджінг	a. калькування
2. prequel – фільм, який розповідає про події, які сталися до подій іншого фільму	b. функціональний аналог
3. investment company – інвестиційна компанія	c. транскодування
4. pasting – програмування методом копіювання-вставки	d. калькування

5. wireframe – вайрфрейм	e. описовий переклад
6. projectile – металний предмет	f. функціональний аналог
7. direct current – постійний струм	g. описовий переклад
8. watermark – водяний знак	h. транскодування

II. Вставте пропущені терміни: *archetype, sitcom, antimetabole, urbanization, adjectives, cartography, dystopian, symmetry, distortion, overdraft* та перекладіть українською.

1. _____ societies appear in many artistic works, particularly in stories set in the future.

2. The concept of an _____ appears in areas relating to behavior, modern psychological theory, and literary analysis.

3. _____ are one of the English parts of speech, although they were historically classed together with the nouns.

4. In biology, the notion of _____ is mostly used explicitly to describe body shapes.

5. _____ is the repetition of words in successive clauses, but in transposed order.

6. Many contemporary American sitcoms use the single-camera setup and do not feature a laugh track, thus often resembling the dramedy shows of the 1980s and 1990s rather than the traditional _____.

7. _____ in music is often intentionally used as an effect when applied to an electric guitar signal in styles of rock music such as heavy metal and punk rock.

8. Combining science, aesthetics, and technique, _____ builds on the premise that reality can be modeled in ways that communicate spatial information effectively.

9. An _____ occurs when money is withdrawn from a bank account and the available balance goes below zero.

10. The growth of modern industry since the late 18th century led to massive _____ and the rise of new great cities.

III. Перекладіть речення з англійської мови на українську, звертаючи увагу на переклад термінів.

1. Wi-Fi compatible devices can connect to the Internet via a WLAN and a wireless access point.

2. In addition to being used in compasses, aircraft, computer pointing devices, etc., gyroscopes have been introduced into consumer electronics.

3. Torque is defined mathematically as the rate of change of angular momentum of an object.

4. To have a constant velocity, an object must have a constant speed in a constant direction.

5. One volt is defined as the difference in electric potential between two points of a conducting wire when an electric current of one ampere dissipates one watt of power between those points.

6. In modern classical compositions, a "metronome mark" in beats per minute may supplement or replace the normal tempo marking, while in modern genres like electronic dance music, tempo will typically simply be stated in bpm.

7. Syntactic bootstrapping is a theory in developmental psycholinguistics which proposes that children learn word meanings by recognizing syntactic categories (such as nouns, adjectives, etc.) and structure of their language.

8. Complex optical coatings exhibit high reflection over some range of wavelengths, and anti-reflection over another range, allowing the production of dichroic thin-film optical filters.

9. Ultraviolet (UV) is electromagnetic radiation with a wavelength from 10 nm to 400 nm, shorter than that of visible light but longer than X-rays.

10. In chemistry, reactivity is the impetus for which a chemical substance undergoes a chemical reaction, either by itself or with other materials, with an overall release of energy.

11. Organic farming relies on fertilizers of organic origin such as compost manure, green manure, and bone meal and places emphasis on techniques such as crop rotation and companion planting.

12. Practices that enable or aid self-sustainability include autonomous building, permaculture, sustainable agriculture, and renewable energy.

IV. Перекладіть текст з української мови на англійську, звертаючи увагу на вибір способу перекладу термінів.

Концепція надзвукових пасажирських літаків зробила ще один крок на шляху до реалізації. Про це пише видання "Популярна Механіка". Так, NASA і компанія Lockheed Martin почали перші швидкісні випробування в аеродинамічній трубі безшумних Supersonic Technology (QueSST) X-Plane, спроектованих в Науково-дослідному центрі Гленна в Клівленді. Агентство випробовує модель X-Plane в масштабі 1:10 в спеціальних аеродинамічних установках. Фахівці вважають, що літак QueSST X-Plane зможе здійснювати надзвукові перельоти вже в найближчому майбутньому. "Ми виміряємо навантаження по всім напрямкам, щоб переконатися, що літак буде впевнено почувати себе в повітрі при будь-яких умовах", – розповів авіакосмічний інженер Рей Кастнер, під керівництвом якого проходять випробування.

Недавні дослідження показали, що ударні звукові хвилі, які літак створює, переходячи в надзвуковий режим, можна генерувати так тихо, що на землі і в самому літаку їх навряд чи хто-небудь почує.

ТЕМА 3: ЧАСОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА. УЗГОДЖЕННЯ ЧАСОВИХ ФОРМ

Форми Present Indefinite та Present Progressive можуть мати значення майбутнього часу і, відповідно, перекладатися формою майбутнього часу дієслова-присудка:

*I **am seeing** Sam tomorrow.*

*Я завтра **зустрічаюся** з Семом.*

Форма Present Perfect перекладається на українську мову дієсловом-присудком у минулому часі, якщо описується дія, яка завершилася в минулому, але її наслідки є помітними зараз, або формою теперішнього часу, якщо дія почалася у минулому і триває досі:

*She **has recently lost** her job and has no money at all.*

*Вона нещодавно **втратила** роботу і зараз в неї немає грошей.*

Дієслово у Present Perfect Progressive перекладається дієсловом-присудком у теперішньому часі. Можливим є використання прислівника “вже” для підкреслення тривалості дії:

*She **has been running** for an hour.*

*Вона **бігає вже** годину.*

Форма Past Perfect зазвичай перекладається формою минулого часу. У ситуаціях, де потрібно підкреслити, що дія, позначена цією формою, відбулася раніше іншої дії в минулому, у переклада доцільно вводити такі слова як “до цього”, “раніше”:

*They **had already left** by the time he arrived.*

*Поки він **приїхав**, вони вже **поїхали**.*

I. З'єднайте українські речення з їх англійськими еквівалентами.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

1. The scientists were discussing the problem when Tom entered the room.	а. Вони завжди обговорюють нові статті, коли отримують свіжий журнал.
--	---

2. They discussed the topic several days ago.	b. Коли вони повернулися, робітники вже обговорили план.
3. They have been discussing the topic for two weeks.	с. Вчені обговорювали проблему, коли увійшов Том.
4. When they came back the workers had already discussed the plan.	d. Вони обговорюють цю проблему останні два тижні.
5. They will be discussing this issue tomorrow at 2 p.m.	е. Вони обговорюють проблему забруднення в той час, як інша група шукає шлях вирішення цієї проблеми.
6. They will have discussed the problem by 2 p.m. tomorrow.	f. Якщо вони не обговорять цю проблему, їм доведеться зробити це завтра.
7. They always discuss new articles when they get a new magazine.	g. Вони вже обговорили проблему і зараз готують звіт.
8. They are discussing the problem of pollution while another group is looking for the way to solve this problem.	h. Вони будуть обговорювати це питання завтра о другій годині дня.
9. They have already discussed the problem and now they are preparing the report.	i. Вони обговорили цю тему декілька днів назад.
10.If they don't discuss the problem today, they'll have to do this tomorrow.	j. До другої години дня вони вже обговорять цю проблему.

II. Розкрийте дужки, вживаючи дієслова у правильній формі.

1. Certain carriers, such as Ryanair and EasyJet, _____ (to cater) to budget-conscious travelers and _____ (to expand) their networks in Europe.

2. We _____ (to take) a vital step towards finalising another order for Typhoon jets that _____ (to increase) security in the Middle East and _____ (to boost) British industry and jobs in our unrivalled aerospace sector.

3. Many hostels actually _____ (to offer) private rooms at a fraction of the cost of your average hotel.

4. Buses _____ (to be) generally cheaper than trains.

5. Lady Judge _____ (to say) that she _____ voluntarily _____ (to decide) to step aside temporarily, to contest the claims.

6. When you _____ (to arrive), take out an amount of cash you _____ (to feel) comfortable with and _____ (to avoid) exchanging cash at bureaus that _____ (not to show) the buying and selling rate.

7. Exploring a new place _____ (not have) to be all about paying for expensive tickets and fancy meals.

8. Beer lovers _____ (to enjoy) learning about the brewing process and tasting some samples at the Carlsberg Museum.

9. If you _____ (to visit) between June and August, it might be warm enough to take a swim at Copencabana on Vesterbro or Havnebadet at Island Brygge on Amager.

10. Unfortunately, most budget travelers _____ (not to visit) Japan because they _____ (to figure) it's too expensive.

11. This _____ (to save) you a lot of money since taxis and renting vehicles can be expensive.

12. More airlines _____ (to mean) more options for customers, who can find amazing deals on domestic flight prices.

13. Her colourful Instagram profile _____ (to provide) a daily dose of foodie inspiration and nutritional information – one that's free from restriction and dieting tips.

14. But with the Saudi regime embroiled in a bloody bombing campaign in Yemen, which _____ (to kill) large numbers of civilians and precipitated a humanitarian crisis, the deal _____ (to anger) anti-war campaigners.

III. Перекладіть речення з англійської мови на українську.

1. However, the unusual conditions did snare two skaters who took to the ice on Thursday when it was not quite thick enough.

2. Being a child of the 80s affected me in many ways and that included international events.

3. Having served on the boards of global conservation organizations for more than 30 years, I know very well the sweat, tears and even blood shed by those who dedicate their lives to saving species.

4. The prime minister has dedicated a huge amount of personal and political commitment to eradicating modern slavery.

5. She abandoned people who were close to her and spurned their offers of help.

6. A tariff on imports also allows domestic steel and aluminum producers to charge higher prices, affecting manufacturers across the United States.

7. The freezing conditions gripping Europe have produced one unexpected upside: parts of Amsterdam's canals have frozen over, allowing locals to ice skate on the waterways.

8. In France, the forecast this weekend was for rain rather than the kind of heavy snowfall that has blanketed vast tracts of Europe.

9. The commander of a Spanish navy research ship has died in Antarctica after apparently falling overboard.

10. It has been used in numerous research operations, covering more than 300,000 nautical miles and hosting more than 1,000 foreign researchers.

11. If the UK is serious about supporting survivors of slavery to rebuild their lives, we need to ensure they have the economic means to meet their basic needs during the short recovery period they are entitled to.

12. The secret service was earlier criticized after it said a man who scaled the White House fence last week was on the property's grounds for 16 minutes before being detained.

13. The year was 1996, and Eunice had been kidnapped two weeks earlier from a school in a town called Aboke.

14. The men, who were really boys if you looked at them closely, tied the girls together with rope and forced them to trek through the forests of northern Uganda, on the way to Sudan.

15. She was still wearing the blue cotton skirt, her best one, and the matching blouse that she had thought would impress her sister's friends.

16. She and her friend, a young woman like herself, had been washing clothes in a stream when they decided to run.

17. Keeping trafficked people in poverty will also undermine their ability and capacity to cooperate with the authorities to bring their exploiters to justice and legal systems to access their rights.

18. The government is slashing the financial support it provides to victims of slavery in the UK by nearly 50%.

19. She watched Bosco and saw a boy who had been forceful and insensitive, but who seemed to care about her and was also resigned to his own fate.

20. She hated the reality that they could be ambushed at any moment. They knew that the bush was not a place to raise a family.

21. We will be talking to employers and having that dialogue with them and of course, internally looking at what powers we have, is clearly part of the discussion we're going to have.

IV. Перекладіть речення з української мови на англійську.

1. Якщо ви вирішите подорожувати восени, розпродажі в Європі починаються в кінці літа.

2. Ти бачив мою сумку? Я її весь ранок шукаю.

3. Я зараз планую подорож. У наступному році я їду в Австралію.

4. О 12 годині я зустрів свого брата, тому в обід ми прийдемо до тебе.

5. Я відчув себе з ним вільним, коли я подумав, що він був єдиним, хто міг мені допомогти.

6. Вона зрозуміла, що поважає його.

7. Кожен із них проводив максимум часу з сином і турбота про нього зблизила їх.

8. Важливо пам'ятати, що це було спровоковано людьми.

9. Врешті решт, багато гідних фільмів отримали те, чого вони варті, інші не отримали нічого.

10. Можливо, найменш успішна частина фільму – та, що найбільш легко забувається: сумна, злегка приваблива казка про Вуді Харрельсона та його дружину, яку грає Аббі Корніш.

11. Якщо б ви запитали американських мандрівників, куди вони найбільше хочуть відправитися у велику подорож, вони, швидше за все, скажуть, що Європа - це номер один.

12. Пляж і нічне життя – це дві головні причини відвідати Флоріанополіс, який був названий найкращим місцем року для вечірок за версією "Нью-Йорк Таймс".

13. Цілком можливо домогтися хорошого прибутку і виплатити справедливу зарплату всім тим, чия діяльність, зрештою, приводить до такого прибутку.

14. Квіти також з'являються щорічно біля підніжжя статуї Олівера Кромвелля у Вестмінстері та поблизу воріт Будинку банкетів, де був страчений Карл I.

15. У виставі показана палестинська пара, яка повертається у Хайфу в 1967 році в пошуках будинку та сина, якого вони змушені були покинути 20 років тому.

16. Навпаки, він пропонує чуттєву конфронтацію між двома поколіннями людей та знайомство зі складнощами побуту, історії та батьківства.

17. Керрі з'являється в офісі доктора Мейера у відчайдушному стані і разом вони приймають рішення про початок прийому ліків.

18. Велоспорт неймовірно популярний тут, а тому знайти місця оренди велосипедів по всьому місту дуже легко.

19. Любителі природи будуть раді відкрити для себе всі екскурсії під відкритим небом, доступні їм на Азорських островах.

ТЕМА 4: ФОРМИ ПАСИВНОГО СТАНУ ДІЄСЛОВА

Пасивний стан дієслова використовується:

- коли агент невідомий, неважливий чи є зрозумілим з контексту:

The car was stolen yesterday.

Мащину викрали вчора.

- щоб певне ствердження звучало більш коректно чи ввічливо:

My new suit has been burnt.

Мій новий костюм був спалений.

- коли дія більш важлива, ніж агент (у новинах, інструкціях, заголовках, оголошеннях):

Taking pictures is not allowed.

Зйомка заборонена.

- щоб акцентувати увагу на агенті:

The Tower of London was built by William the Conqueror.

Лондонський Тауер був побудований Вільгельмом Завойовником.

Форма пасивного стану дієслова може бути перекладена 1) неозначеною формою дієслова; 2) формою третьої особи однини чи множини, зворотною формою на “-ся” та формою на “-но” чи “-то”; 3) формою активного стану дієслова-присудка, якщо у додатку зазначений агент дії, яку позначає присудок.

I. З'єднайте українські речення з їх англійськими еквівалентами.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

1. Insurance programs are offered by insurance companies and also by cruise operators.	a. Епізод IX, який все ще без назви, по плану з'явиться на екранах кінотеатрів 20 грудня 2019 року.
2. Gratuity is always included in the tab and usually masked as a delivery charge.	b. У Британії лікування не було запропоновано.
3. The still-untitled <i>Episode IX</i> is scheduled to	c. Страхові програми

hit theaters December 20, 2019.	пропонуються страховими компаніями, а також круїзними операторами.
4.The news was announced Wednesday by the network.	d.Його повинна годувати через трубку людина з відповідною медичною підготовкою.
5.No sign of him has been seen since.	e.Батьки були арештовані в Іспанії і їх посадили до в'язниці.
6.They must be stopped.	f.Чайові завжди включаються у чек і зазвичай маскуються як вартість доставки.
7.He must continue to be fed through the tube by someone with the relevant medical training.	g.Новина була оголошена в середу по мережі.
8.The parents were arrested in Spain and locked up.	h.Їх п'ятирічний син був під захистом разом з іншими незнайомцями.
9.The treatment was not offered in Britain.	i.З того часу його не бачили.
10.Their five-year-old son was placed with strangers in protective custody.	j. Їх потрібно зупинити.

II. Розкрийте дужки, звертаючи увагу на вибір способу перекладу пасивного стану.

1. Inquire whether car insurance _____ (need), and if it includes a deductible in the event of a collision.

2. One important note is that women usually _____ (prohibit) from capsule hotels.

3. Culture Secretary Matt Hancock says the “world _____ (change)” since Leveson’s 2012 report into Press behaviour – when journalists _____ (inspect) and proprietors _____ (impel) to explain themselves.

4. The rules _____ (enforce) by civilian park police – who dress like the Met officers with a kit of stab vests, handcuffs and bodycams, but lack their powers.

5. *Steps* _____ (base) on the Swedish format *Bonus Family* and tells the story of four adults in three different houses who raise three kids after two divorces, and they do all of that all together.

6. On Wednesday, Lionel Richie _____ (honor) with a foot and handprint ceremony outside the TCL Chinese Theatre on Hollywood Boulevard in Los Angeles.

7. Hedy Lamarr _____ (born) to innovate. Yet, the world was blind to her truth – all because of a pretty face.

8. Every football match _____ (stream), reducing fans' reliance on informative match reports.

9. In addition, the last 16 ties _____ (play) on March 8 and 15. March 12 is a Monday. Europa League ties _____ (play) on Thursdays.

10. This pic _____ (follow) by a swarm of rumors of a possible Spice Girls tour, but now, Victoria Beckham is putting those speculations to rest.

III. Перекладіть речення, звертаючи увагу на вибір способу перекладу пасивного стану.

1. Public transport was suspended and people were told not to drive on Wednesday afternoon and Thursday morning across the central belt, with the travel network largely paralysed until the end of the week due to heavy snow.

2. The different companies offer relatively cheap insurance plans which cover the client. It's in your interest and the rental company's interest that you will be fully covered.

3. Since joining the Royal Family, Camilla has endeared herself to the royal press pack and many of the people she has met but she has remained relatively unpopular with the wider British public.

4. Figures show about 50 per cent more asylum seekers were transferred to the UK under the Dublin Regulation than were sent back from Britain to other European countries over the past two years.

5. In its own words, Burning Man is a temporary metropolis dedicated to community, art, self - expression, and self - reliance.

6. It's all part of a range of new bylaws being proposed throughout Wandsworth to "protect the borough's parks from criminal damage, anti-social behaviour and vandalism".

7. He didn't ask to be knighted and feted by the great and good, turned from athlete to national treasure and a force for moral right.

8. In an interview with *EW* Marshall has said that all the people involved are committed to being as faithful and respectful to the iconic original as possible.

9. The borough's previous 27-point list drawn up in 1924 will be replaced with 49 new diktats, including bans on metal detectors and remote control model boats on ponds...

10. We've also the meaning which is being used here.

11. I internalized that and when the news came that I was nominated, I immediately thought of Whoopi and that this is now about all the people out there who this is sending that same message too.

12. Previously scheduled to hit theaters November 2, 2018, the film will now be released March 27, 2020.

13. Drugs were being used by Team Sky, within World Anti-Doping Agency (Wada) rules, to enhance the performance of riders and not just to treat medical need," the DCMS committee report adds.

14. Get caught misbehaving and you're in line for a possible two-year ban and the loss of results.

15. She had a complete inventing table installed in her home, with a smaller version gifted to her by one-time flame Howard Hughes.

16. But in the world of big-money sport, wherein vast sums are invested in shaving milliseconds off times and to give your athlete a 'competitive' advantage – lighter, stronger bikes; better fabrics; the most energy efficient nutrients; and the drugs – the proof was lacking and the MPs says there is "no "reliable evidence" to back up Team Sky's claim.

17. Forsyth was accused of "inappropriate" behaviour towards three female colleagues – a "barrage" of texts and comments about their looks.

18. But when the story became news just a few days ago, his career was mired.

19. Should we be more shocked that a woman who represents us in the combative world of party politics is shocked by a man sending sleazy texts and making lewd comments?

20. Secret documents are leaked.

IV. Перекладіть речення з української мови на англійську, звертаючи увагу на вибір способу перекладу пасивного стану.

1. Він був зосереджений на будівництві найшвидших літаків у світі, щоб продати їх ВПС США.

2. Я думаю, що це - найкраща роль, яку вона зіграла.

3. Його родину проінформували і їх вже підтримує команда персоналу військово-морського флоту.

4. "Це не тільки абсолютно безглуздо, а й надзвичайно образливо", – пише вона на Facebook.

5. Будівля вважається однією з останніх великих текстильних фабрик, яка була побудована у Великобританії, і однією з наймасштабніших та найбільш укомплектованих фабрик у Манчестері.

6. Всі ці чаші з фруктами і безкоштовна кава та чай у фойє також включені у вартість номеру, тому скористайтеся цими послугами під час вашого перебування.

7. Це викликає ще більше запитань.

8. Подорож Бангкоком часто характеризується як вихор – це гаряче, хаотичне, багатолюдне і повне екзотичної енергії місце.

9. Це, звичайно, жахливо, адже є продовженням ряду злочинів, і будь-хто, хто це робить, повинен бути суворо покараний.

10. Мейсі, яку описують як практичного, керованого і блискучого генетика, була повністю шокована, коли виявила, що вона - відьма.

11. Наймолодшу сестру Медісон буде грати Сара Джефрі, а середню сестру Мелу буде грати Мелоні Діаз.

12. Поверніть машину вчасно, щоб уникнути стресу та додаткових зборів, які вимагають через запізнення.

ТЕМА 5: ПЕРЕКЛАД МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ

Модальні дієслова в англійській мові відрізняються від інших дієслів тим, що вони не використовуються окремо і не виражають конкретну дію або стан, вони виражають їх модальність, тобто відношення до них мовця.

В англійській мові існують наступні модальні дієслова: *can, could, may, might, must, ought to, will, would, shall, should, have to, need*. Модальні дієслова виражають здатність, ймовірність, логічні припущення, дозвіл, прохання, пропозиції, заборону, необхідність.

Здатність:

Can/be able to (здібність в теперішньому та майбутньому). *Can* вважається більш поширеною формою, ніж *be able to*. Присудок, виражений модальним дієсловом *can* + неперфектний інфінітив може перекладатися трьома способами: 1) формою дієслова “могти” у теперішньому часі + неозначена форма дієслова; 2) сполученням “можна” + неозначена форма дієслова; 3) формою теперішнього або майбутнього часу дієслова присудка.

I can pay you next week.

Я можу заплатити на наступному тижні.

Was able to (спромогтися – здібність в минулому) вживається для повторюваних чи разових дій.

I was able to go to Paris last weekend.

Я зміг поїхати в Париж на минулих вихідних.

Could (здібність в минулому) – для дій, які повторювалися у минулому. Присудок з модальним дієсловом *could* + неперфектний інфінітив перекладається: 1) минулою формою дієслова “могти” + неозначена форма дієслова; 2) формою минулого часу дієслова-присудка.

She could speak English when she was four.

Вона могла розмовляти англійською коли їй було чотири роки.

Можливість:

May/might/could – виражають дію, яка могла трапитися в минулому, або може статися зараз чи у майбутньому.

Присудок з модальним дієсловом *may* + неперфектний інфінітив може перекладатися наступними способами: 1) теперішньою формою дієслова “могти” + неозначена форма дієслова; 2) парентетичним прислівником “можливо” + форма майбутнього часу дієслова-присудка.

Sam may/might/could move the house.

Можливо, Сем переїде.

Присудок, виражений сполученням *might* і неперфектного інфінітиву перекладається: 1) теперішньою формою дієслова “могти” + неозначена форма дієслова; 2) теперішньою формою дієслова-присудка.

Сполучення *could* + перфектний інфінітив перекладається минулою формою дієслова “могти” + неозначена форма дієслова-присудка.

She could have died!

Вона могла померти!

Імовірність:

Ought to/should виражають, що дещо можливо зараз, у майбутньому чи було імовірним у минулому.

Tom ought to pass the exam.

Том повинен скласти іспит.

Логічні припущення:

Can't/couldn't виражає те, що є логічно неможливим, *must* – те, що є логічно ймовірним:

She can't be rich. Her car is so old.

Вона не може бути багатюю. Її машина така стара.

She is smiling. She must be happy.

Вона посміхається. Вона, напевно, щаслива.

Обов'язок/необхідність:

Must – використовується лише в теперішньому і майбутньому часі і виражає рішення мовця. При перекладі присудка з модальним дієсловом *must* + простий інфінітив використовуються слова “повинний”, “потрібно”, “необхідно”, “має” (щось зробити):

I must lose some weight.

Я повинна трохи схуднути.

Have to – вживається, коли є певна необхідність, або коли рішення приймає інша людина, а не мовець:

I had to do the homework yesterday.

Я повинен був зробити домашнє завдання вчора.

Have got to (більш неформальне, ніж *have to*) – використовується для вираження необхідності щось зробити у конкретній ситуації:

I've got to phone her – she is angry.

Я повинен зателефонувати їй, бо вона сердита.

Should – виражає необхідність зробити щось і присудок з цим модальним дієсловом перекладається сполученням зі словом “повинний” і неозначеною формою дієслова.

Ought to – виражає обов’язок, те, що потрібно всім робити, але люди не завжди це роблять.

We ought to protect the nature.

Ми повинні захищати природу.

Need – виражає необхідність.

My hair needs to be cut.

Мені потрібно постригти волосся.

I. З’єднайте українські речення з їх англійськими еквівалентами.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

1. She will be able to pay you next.	a. Можливо, вона візьметься за роботу.
2. She could smell something burning.	b. Ти міг вбити того хлопця!
3. Could she get to work?	c. Вона зможе заплатити наступного тижня.
4. She might get to work.	d. Том міг здати екзамен
5. You could have killed that boy!	e. Том не міг здати екзамен.

6. Tom ought to pass the exam.	f. Репортеру дозволили зробити фото.
7. Tom could pass the exam.	g. Вона відчула запах горілого.
8. Tom couldn't have passed the exam.	h. Репортер повинен робити фото.
9. The reporter was allowed to take a photo.	i. Том повинен здати екзамен.
10. A reporter should take a photo.	j. Їй вдалося приступити до роботи?

II. Доповніть речення модальними дієсловами *can, might, could not, should, can, must, could, may, let's, are able to, might, have to* та перекладіть їх українською мовою.

1. Thankfully, no journalists ever said anything that _____ have caused offence.

2. You took a very great risk when you committed these offences and this suggests to me a compulsive desire which you _____ control.

3. Someone who would only buy organic food _____ not be at all concerned that their car was not eco-friendly.

4. It is extremely important that possession of this kind of thing _____ be clearly punished and I consider that a consecutive term is required.

5. An ecosystem _____ be as small as a pond or as large as a rainforest, you _____ even build your own in a garden or fish tank.

6. IUCN _____ be listened to, unless you are one of those who disregards any science on the grounds that it _____ be fake.

7. The offences of which you have been convicted are such that you _____ be barred under the Safeguarding Vulnerable Groups Act 2006.

8. In a recent conversation, one of my friends – _____ call him X – argued that we waste too much money in pointless scientific studies.

9. Neither her intelligence nor her general badassery _____ free her from the film's deeply sexist paradigm.

10. Arsenal is not only about being a footballer, you _____ be good person to play here.

III. Перекладіть речення з англійської мови на українську, обираючи адекватний переклад модальних дієслів.

1. Any fuel must be capable of being renewed or regenerated.
2. Our conclusion might therefore be that we'd not like to have Labour running the UK as they have been Wales these past few decades.
3. Not only can you rack up points for each stay that you can then use on upgrades and free nights in the future, but rewards members also get notified of exclusive deals that can save you a ton.
4. It may seem an impossible task and a lost battle but how we live our lives can affect biodiversity and the more individuals change their lives the more they have a political mass and therefore a voice.
5. From a business point of view going green might not always appear to be economically efficient, but in many cases companies will have no option since government policy and subsequent legislation will compel them to follow certain lines of action.
6. You should be able to calculate whether it'll be cheaper to get a data plan at your intended destination or to rent a GPS from the car rental company.
7. He can talk amicably with O'Keefe, discuss his terms of surrender and feel like he's making progress.
8. Because wind turbines generate turbulence and the mixing of air downwind, they may accelerate the natural exchange processes between crops and the lower part of the atmosphere.
9. A garment made of organic cotton might appear to be very environmentally friendly, but this would definitely not be the case if it was made using child labour in a far eastern sweatshop.
10. If the test could be used to help solve the case it seems only sensible that UK and Portuguese police consider having the crime scene samples retested.
11. The good news is that these economies are growing rapidly so everyone ought to be for that, right?
12. It should have been awkward.
13. You just need to buy a ticket and take the plunge.

14. But it still left him with the sense that the cookie should be his.

15. Of course, cookies make you fat. You should thank the greedy sods for prolonging your lives.

16. Though attractions may be open fewer hours each day, you'll be able to do more in a normal day because you won't be standing in long lines everywhere you go.

17. Establishing a monitoring system to prevent and enforce fisherman from landing more fish than they are allowed and not to fish in recuperating or closed areas.

18. The pass must be purchased outside Japan from overseas offices of well-known Japanese travel agencies like JTB International and the Nippon Travel Agency Co.

19. The research suggests that the turbine blades that generate renewable energy might also help corn and soybean crops stay cooler and drier, help them fend off fungal infestations and improving their ability to extract growth-enhancing carbon dioxide from the air and soil.

IV. Перекладіть речення з української мови на англійську, обираючи адекватний варіант перекладу модального дієслова.

1. Відходи насправді являють собою значний ресурс – більша їх частина може бути перероблена або оброблена.

2. З комфорту розвиненого світу важко уявити собі, як це постійно хотіти їсти чи пити, весь час відчувати страх голоду, та жити в світі, де прісна вода є просто мрією.

3. Ми зібрали кілька важливих порад щодо оренди автомобілів, з якими ви повинні ознайомитись.

4. Ходять чутки про минулі травми, образи і навіть насилля, які могли б пояснити жорсткість Домініки.

5. Подорожуючі повинні знати, що Амстердамський аеропорт Схіпхол є одним із найбільш завантажених аеропортів у світі.

6. Біля островів працюють автобуси, але їх графік нестабільний і вони недоступні по неділях та святах.

7. Потім вони сказали, що вирішили якусь складну моральну проблему, скажімо, що потрібно зробити з приводу академічного шахрайства або як регулювати споживання алкоголю у гуртожитку.

8. Займатися велоспортом тут потрібно лише у випадку, якщо ви знаходитесь у відмінній формі, тому що місцевість є нерівною та крутою.

9. Ви могли б виграти лотерею – шанси складають 1 з 13 983 816.

10. Купуючи один квиток, ви можете отримати доступ до цілого списку популярних пам'яток, не чекаючи в чергах за квитками.

11. Ви можете приготувати сніданок у номері та зробити заготовки для пікніку в обі.

12. Ви можете сісти на потяг від Схіпхол до Центрального залізничного вокзалу Амстердама, який має багато сполучень.

13. Будемо сподіватися, що ми дізнаємося, що з нею сталося.

ТЕМА 6: ФОРМИ НАКАЗОВОГО СПОСОБУ ДІЄСЛОВА

Форма наказового способу виражає наказ, прохання чи пораду і може бути використана у стверджувальній чи заперечній формі.

Don't close the door.

Не зачиняйте двері.

Go to the blackboard.

Йди до дошки.

У вказівках, інструкціях, рекомендаціях форма наказового способу перекладається формою наказового способу другої особи множини або неозначеною формою дієслова.

I. З'єднайте українські речення з їх англійськими еквівалентами.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

1.If not, ask in advance so you can arrange everything before the trip.	a. Перегляньте список всіх ваших друзів та інших людей, з якими ви нещодавно грали.
2. Don't drive so fast!	b. Відкладіть оренду автомобіля на ті дні, коли ви хочете дослідити віддалені частини сільської місцевості.
3. Establish that you are not a U.S. person.	c. Приїжджайте на цей фестиваль, щоб насолодитися невимушеною атмосферою з еко-дружнім мисленням.
4. Find out more in the Guide for Authors.	d. Якщо ні, запитайте заздалегідь, щоб ви могли організувати все до поїздки.
5. View a list of all of your Friends and other people you've recently played.	e. Дізнайтеся більше в посібнику для авторів.
6. Keep checking up to the day before you leave.	f. Не їдь так швидко.

7. Come to this festival to enjoy a laid-back vibe with an earth-friendly mindset.	g. Поки ви знаходитесь в Японії, користуйтеся громадським транспортом.
8. While you are in Japan, utilize public transportation.	h. Шукайте місцеві продуктові магазини та здійснюйте покупки так, як ви це робили б вдома.
9. Seek out local grocery stores and shop like you normally would at home.	i. Продовжуйте перевіряти до того дня, коли ви виїжджаєте.
10. Save car rentals for days when you want to explore remote parts of the countryside.	j. Вкажіть, що ви не є із США.

II. Доповніть речення наступними дієсловами: don't forget, explore, remember, don't think, make, inquire, note, hop, keep, be та перекладіть їх українською.

1. _____ outdoor sites on your own instead of hiring a guide.
2. The prices are outrageous and _____ even _____ about trying to replace it with the same item later.
3. _____ sure you have suitable visas in case you are going to countries that require one.
4. _____ in mind that many cruise ships have different areas, such as adult-only areas, which may make it easier for you to find the place and company that are right for you.
5. _____ sure you have the car rental company's phone number – most of the companies have a 24/7 service number.
6. _____ that from the moment you sign you are responsible for the car, including its damages.
7. _____ that the company that offers the best deals may change depending on the destination and the season.
8. _____ to fill the gas tank before returning the car.
9. _____ whether car insurance is needed, and if it includes a deductible in the event of a collision.

10. _____ on one of several free ferry services across the IJ River for lovely city views.

III. Перекладіть речення з англійської мови на українську, звертаючи увагу на спосіб перекладу наказового способу дієслова.

1. Try to visit the Port of Angra in Terceira, which is a World Heritage Site and in close vicinity to the hundreds of traditional bullfights that are held every summer.

2. If applicable, claim a reduced rate of, or exemption from, withholding as a resident of a foreign country with which the United States has an income tax treaty and who is eligible for treaty benefits.

3. Download forms, including talking tax forms, instructions, and publications.

4. Follow my lead and watch the birdies pile up. Check the status of your 2017 Ohio income tax refund, get answers to the most frequently asked tax questions and download the most requested tax forms, publications, information releases, tax rules and statistics.

5. Write or e-mail us if you are responding to a notice or a bill or if you want a written or e-mail response to a tax question.

6. Please note that for tax year 2018 (led in 2019), the maximum deduction available will increase to \$4,000 per beneficiary.

7. Download PDFs for selected chapters by using the check-boxes in the left margin and the “Download PDFs” link above the table of contents.

8. Tilt the controller up, down, left, and right to select characters.

9. Sign up for reward programs and earn points toward free rentals, upgrades and more when you use each company.

10. Take a stroll along the canals, smell the flowers, and browse markets along the way.

11. Visit the temples. With the exception of a few like Wat Phra Kaew and Wat Pho, most are free and open every day.

12. Hop in metered taxis but decline rides from drivers who haggle on the price.

13. Check with your personal insurance company before you leave home and then tell the rental car company you don't need their optional insurance.

14. Look for discounts offered to foreigner travelers, such as some Tobu Nikko free passes that combine travel and admission to the sights around the Nikko and Kinugawa areas.

15. Then take some time to soak up the local food, wine, and culture.

16. Try to visit the Port of Angra in Terceira, which is a World Heritage Site and in close vicinity to the hundreds of traditional bullfights that are held every summer.

IV. Перекладіть речення з української мови на англійську, звертаючи увагу на переклад наказового способу.

1. Якщо ви не впевнені, поцікавтесь щодо умов проїзду до свого місця призначення – можете запитати компанію, що надає оренду, та людей, яких ви знаєте.

2. Пам'ятайте, що зазвичай всі каюти дуже зручні, тому, якщо у вас обмежений бюджет на проїзд і ви хочете заощадити, ви все одно зможете насолодитися поїздкою.

3. Скажіть адміністратору, що ви повернете машину з повним баком, а потім запитайте, де знаходиться найближча зупинка, щоб ви знали, що можете там сісти на автобус після вашого повернення.

4. Виконайте наведені нижче дії та поділіться зі своїми відвідувачами, щоб переконатися, що вони користуються перевагами цієї функції!

5. Слідкуйте за дилерами, коли порівнюєте ціни авіакомпанії та плануєте подорожувати, щоб не сплачувати додаткових витрат за багаж.

6. Шукайте житло в Південному районі Амстердама, де ціни, як правило, дешевше, ніж у центрі міста.

7. Подумайте про зупинку в хостелі та їжу, яку можна купити на місцевому ринку.

8. Перевірте всі з'єднання перед тим, як підключити кабель живлення змінного струму до джерела живлення.

9. Замість того, щоб найняти екскурсовода, сядьте на човен, який пливе вниз по каналу.

ТЕМА 7: ФОРМИ НЕПРЯМИХ СПОСОБІВ ДІЄСЛОВА

Непрямі способи дієслова використовуються для вираження дії чи стану, які є нереальними або гіпотетичними (є бажаними, необхідними, імовірними, уявними і тд.).

Умовні речення, утворені без сполучника, які виражають дію, що не відбулася і починаються дієсловами *had, should, were*, перекладаються сполучниковими реченнями, що вводяться сполучниками “якби”, “якщо” і містять форму умовного способу або теперішнього чи майбутнього часу дійсного способу.

Were he my son, he wouldn't do that.

Якби він був моїм сином, він би цього не зробив.

Умовні речення з *unless* виражають негативну умову і при перекладі на українську мову вимагають використання “якщо не”:

Unless you've got a ticket, they won't allow you to come in.

Якщо у тебе немає квитка, тебе не впустять.

Складні підрядні форми з головним реченням *smb wish* + непряма неперфектна форма перекладаються формою теперішнього часу із заперечною часткою “не”:

I wish she didn't arrive tomorrow.

Добре б, щоб вона не приїхала завтра.

Smb wish + перфектна форма мають значення жалю про нездійснену дію у минулому і перекладаються формою минулого часу із заперечною часткою “не”:

I wish I had come.

Шкода, що я вчора не прийшла.

Використання речень з конструкцією *It's (high) time* вказують на бажання в теперішньому чи майбутньому. При перекладі таких речень використовують слова “(давно) пора”, “пора б”, “давно час” + неозначена форма дієслова:

It's time you stop making such mistakes.

Пора б вам перестати робити такі помилки.

Реченнями з конструкціями типу *It's necessary (important etc.)* перекладаються з використанням минулої форми дієслова:

It is necessary that you do that tomorrow.

Важливо, щоб ви зробили це сьогодні.

I. З'єднайте українські речення з їх англійськими еквівалентами.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

1. It's time we prepared to walk away.	a. Він виглядає так, нібито щось дізнався.
2. 2 things I wish I'd known before I went to Dubai.	b. Давно час нам збиратися.
3. It's important that women keep asking for change.	c. Якби я міг читати твої думки, я б так не вчинив.
4. It's high time we learn how to take a compliment.	d. Добре б, щоб вона не телефонувала завтра.
5. If I could read your mind, I wouldn't have done like that.	e. Якщо трапиться так, що вона його зустріне, вона розповість йому правду.
6. Had we not changed our plans, we should all be forgotten.	f. Настав час нам навчитися приймати компліменти.
7. I wish she didn't call tomorrow.	g. Важливо, щоб Хелен була на зустрічі.
8. He looks as if he found out something.	h. 12 фактів, які я хотів би знати до поїздки в Дубаї.
9. It is necessary that Helen be at the meeting.	i. Якби ми не змінили наші плани, нас би всіх забули.
10. Should she meet him, she would tell him the truth.	j. Важливо, щоб жінки продовжували просити змін.

II. Доповніть речення, звертаючи увагу на спосіб перекладу непрямих способів дієслова.

1. As if the earthquake _____ enough, it unleashed a devastating tsunami that _____ in thousands of deaths and _____ large parts of many communities into complete rubble (be, result, turn).

2. A muscular chest and broad shoulders _____ the sign of a labourer, not a gentleman, at the time (be).

3. Portraits to show what the fictional character _____ have been created by illustrator Nick Hardcastle (look like).

4. A solution was finally found by in the 1990s, but it was completely unlike any sort of math Fermat would _____ of, or anyone else on the planet for that matter (know).

5. If only Theresa May _____ this speech 13 months ago at Lancaster House (give).

6. London may be a minefield, but if you fancy the challenge, here are seven things I wish I _____ before moving (know).

7. This means that, unless some major changes and cleanup efforts _____, for the foreseeable future the same pieces of plastic _____ around on the waves of the Atlantic (take place, float).

8. The full story _____ unless we _____ sensors everywhere, but human senses can be employed, it seems (be known, install).

9. _____ anything _____ to the president ... (he) _____ such a request to be an awkward one. (put, find).

III. Перекладіть речення з англійської мови на українську, звертаючи увагу на переклад непрямих способів дієслова.

1. EIA are reporting that actual governmental action is to export 800 lion skeletons to the greedy Asian market where they will be sold as if they were their close relative, the tiger.

2. Unless US laws are strictly enforced, the country might as well be suffering new infections at a similar rate to these animals' host countries.

3. In real life, his powdered mid-length white hair would have likely framed a long oval face and small mouth, a long nose, a pointy chin and a pale complexion C

4. Robert Mugabe would have rejected the role of World Health Organization goodwill envoy had he been formally asked, his spokesman said on Tuesday, days after state media cheered the Zimbabwean president's appointment.

5. Badgers amuse the UK public, even in urban areas, by emerging from their setts and snuffling around their woods in a non-aggressive way, unless you are a farmer with sick cattle.

6. Even if that were the case (there is debate) – that would only handle a circle the size of the universe as a whole, local deviations are obviously a lot larger.

7. Webb said he wished that he had spoken up sooner as it is now "way too late" for his daughter, who has aspirations of becoming a lawyer.

8. Einstein could've been a watchmaker, and while he might have been the best damn watchmaker the world has ever seen, it would never make up for the lack of his theories.

9. He told The Telegraph his doctor was glad he called, telling him that if he had waited any longer "it would have been fatal".

10. Unlike Colin Firth, academics have concluded that Mr Darcy would have had slender, sloping shoulders and a modestly-sized chest

11. "If I were your wife I would put poison in your coffee," Churchill famously replied: "Nancy, if I were your husband I would drink it."

12. Can I suggest that Michael Middleton be made patron saint of Henpecked Men?

13. Whoever hired the Marquis de Sade to arrange that schedule will find no welcome at Old Deer Park.

14. It 'looks as if the world is preparing for war' as nuclear threat re-emerges.

15. His subsequent history depends on those he meets supposing that he had killed seven men, not seven flies.

16. A Christian couple who pledged to get divorced if same-sex marriage became law in Australia have backtracked after today's vote.

17. A Government minister has openly suggested that Brexit could be reversed if gloomy forecasts about the UK's future outside the European Union are proven to be “anywhere near right”.

18. To see if we could become something more.

IV. Перекладіть речення з української мови на англійську, звертаючи увагу на переклад непрямих способів дієслова.

1. Ти б не запізнився на роботу, якби взяв таксі.
2. Ми могли б поїхати кататися на лижах, якби було більше снігу.
3. У випадку, якщо вона не здасть іспит, вона піде працювати на стару роботу.
4. Ти б вже написав книгу, якби працював більш завзято щодня.
5. Якби вона не запропонувала свою допомогу, я б не погодився починати цю справу.
6. У випадку, якщо він не приїде і сьогодні, я передам цей проект іншому кандидату.
7. Попри свою зайнятість, він завжди знаходив час на дітей.
8. Я прочитав цю книгу, щоб мати змогу працювати більш ефективно.
9. Я увімкнула обігрівач, щоб температура не впала занадто низько.
10. Коли б він не зателефонував, вона ніколи не реагувала на нього.
11. Я б хотів, щоб ви були більш сконцентрованою і не повторювали свої запитання.
12. Це означає, що допоки не буде прийнято радикальних мір, пластикові пляшки так і будуть забруднювати навколишнє середовище.
13. Якби я тільки знав про ці місця до того, як поїхав у Берлін!
14. Прийди раніше, щоб ми могли узгодити план нашої роботи.
15. Боюсь, я не зможу допомогти вам з цим завданням.
16. Прикро, що він не зміг приїхати на зустріч вчора.
17. Було запропоновано, щоб представники інших країн презентували свої проекти на цій зустрічі.

18. Важливо, щоб всіх учасників конференції попередили про початок засідання.

19. Він розмовляв англійською, ніби все життя її вивчав.

20. Хіба не час прийняти це рішення?

21. Шкода, що я сказала йому правду про походження моєї родини.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Під час викладання освітньої компоненти «Вступ до перекладознавства. Теорія і практика перекладу з англійської мови» здійснюється:

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
			Пояснення
90 – 100	<i>Відмінно</i>	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82-89	<i>Добре</i>	B	вище середнього рівня з кількома помилками

74-81		C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
64-73	<i>Задовільно</i>	D	непогано, але з незначною кількістю недоліків
60-63		E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	<i>Незадовільно</i>	FX	з можливістю повторного складання
0-34		F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) розраховується:

№ модулю	M_{оп} (відсоткове значення модулю навчальної компоненти)
Модуль 1. Теорія перекладу. Транскодування. Псевдоінтернаціоналізми.	40
Модуль 2. Лексичні особливості формування англійського речення при перекладі з української мови.	60
Залік	100
Модуль 3. Теорія перекладу, Граматичні особливості формування англійського речення при перекладі з української мови	50
Модуль 4. Генералізація і конкретизація. Особливості перекладу безособових та неозначено особових речень.	50

ЗАЛІК

Оскільки у I семестрі формою підсумкового контролю освітньої компоненти є залік, то залікова оцінка (ЗО) з освітньої компоненти дорівнює підсумковій оцінці з М1 та М2 (ПОМ).

$$ЗО=ПОМ$$

ЕКЗАМЕН

Оскільки у II семестрі формою підсумкового контролю освітньої компоненти є екзамен, то здобувачі вищої освіти, в яких підсумкова оцінка з вивчених модулів М3 та М4 (ПОМ) за семестр становить 60 і більше балів, мають право не складати екзамен. У такому разі підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) = Екзаменаційній оцінці (ЕО) = Підсумковій оцінці (ПО).

$$ПОМ=ЕО=ПО$$

У випадку складання екзамену підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне балів підсумкової оцінки з вивчених модулів (ПОМ) та екзаменаційної оцінки (ЕО).

$$ПО=(ПОМ+ЕО)/2$$

ТЕСТИ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. The Liberian State teetered on the verge of disintegration.
 - a. Держава Ліберія ледь не розвалилась.
 - b. Багато кому вигідний розвал Ліберії.
 - c. Держава Ліберія практично розвалилась.
 - d. Ми повинні зробити все, щоб наша держава стала однією з найрозвиненіших у світі.
2. On the first samples she obtained, the manufacturer's logo was only faintly visible owing to wear
 - a. На перших зразках, які вона отримала, фірмовий знак виробника був ледь помітний завдяки тому, що зносився.
 - b. Фірмовий знак не завжди є показником якості.
 - c. Не раджу іти в цей магазин – одяг там неякісний і надто швидко зношується.
 - d. Всі знали цей фірмовий магазин.
3. We're nearly there, very nearly
 - a. Ми майже на місці, майже.
 - b. Карта допоможе якнайшвидше дістатись до місця призначення.
 - c. Все гаразд, ми майже прийшли.
 - d. Все, ми майже прийшли.
4. And yet we consume as if there is no tomorrow.
 - a. І все ж ми споживаємо так, нібито немає потреби думати про завтрашній день.
 - b. Якби ми могла жити, не думаючи про завтрашній день.
 - c. Якби ми могли купляти, не думаючи про завтра.
 - d. Надмірне споживання фаст-фуду шкодить Вашому здоров'ю .
5. The Constitution merely formalizes and codifies functions that the Council had long performed.
 - a. В Конституції просто формально закріплюються і кодифікуються функції, які Рада виконувала протягом довгого часу.

- b. Коли я виріс, то зрозумів, що всі наші закони – це лише звід формальностей, потрібних для замилювання очей нашому народу.
 - c. Суперечки щодо Конституції Пилипа Орлика ще тривають.
 - d. Керівництво функціонує відповідно Конституції.
6. Hurrah for Christmas, the best day of the year!
- a. Хай живе Різдво! Найкращий день року!
 - b. Невже ви не святкуватимете Різдво?
 - c. В дитинстві найкращим днем року для мене був мій день народження.
 - d. Різдво – найкраще свято!
7. Economic growth alone cannot enhance employment.
- a. Лише економічне зростання не може призвести до покращення становища у сфері зайнятості.
 - b. До 2039 автоматизація праці залишить без зайнятості близько 200 мільйонів чоловік.
 - c. Прискорення економічного зростання – найболючіше питання для нас.
 - d. Розвиток економіки покращує становище у сфері зайнятості.
8. What they call a steak is barely a hamburger.
- a. Те, що вони називають стейком, ледь схоже на гамбургер.
 - b. Спосіб приготування стейків у цій закусоchnій взагалі не витримує ніякої критики.
 - c. Те, що ти називаєш рефератом – лише нікчемна пародія.
 - d. Те що вони називають стейком є Гамбургером.
9. Now say "Viva Venezuela!"!
- a. А тепер скажіть «Хай живе Венесуела!»
 - b. Король помер. – Хай живе король.
 - c. Американську владу звинуватили у вбивстві президента Венесуели Уго Чавеса.
 - d. «Хай живе Венесуела!»
10. Оберіть правильний переклад наступного словосполучення: бути делікатним, тактовним

- e. To have a light hand
- f. To have a delicate hand
- g. To be delicate
- h. To be tactful

11. Оберіть правильний переклад наступного словосполучення: бути гарно вихованим

- a. To have a sense of decorum
- b. To have well-bred
- c. To be a sense of decorum
- d. To have decorum

12. Оберіть правильний переклад наступного словосполучення: мати певне уявлення про щось

- a. To be aware of sth
- b. To have aware of sth
- c. To be aware at sth
- d. To be aware in sth

13. Оберіть правильний переклад наступного словосполучення: мати систему (метод)

- a. To be systematic
- b. To have a system
- c. To be a system
- d. To have a method

14. Оберіть правильний переклад наступного словосполучення: мати дуже задоволений вигляд

- a. To be all smiles
- b. To have all smiles
- c. To be smiles
- d. To be smile

15. He predicts they will.....a success at the party.

- a. be
- b. has

- c. had
- d. would have

16. This watchfor 2 years.

- a. Is guaranteed
- b. guaranteed
- c. guarantees
- d. are guaranteed

17. She is very beautiful. Sheand always stars in the films.

- a. Has a film face
- b. Is a film face
- c. With a film face
- d. Is with a film face

18. He is a very strict man. He always has a bias.....everything.

- a. towards
- b. in
- c. on
- d. at

19. Students are always.....to work at the classes.

- a. willing
- b. will
- c. will not
- d. be

20. She runs her business. Shesharesa company.

- a. Has, in
- b. Has, at
- c. Has, on
- d. Has, over

21. Ann an affection.....him.

- a. Has, towards
- b. Is, towards
- c. Is, with

d. Has, with

22. It was a custom..... him to get up early.

a. with

b. in

c. on

d. at

23. He always has adisposition to catch cold.

a. natural

b. nature

c. naturalistic

d. usual

24. We are.....to know the truth.

a. entitled

b. entitling

c. intitled

d. antitled

25. We all..... our failings.

a. have

b. be

c. were

d. was

26. Choose the adequate variant of translation of the following word combination:

to have a difference with smb.:

a) посваритися з кимось;

b) відрізнятись від когось;

c) на противагу комусь;

d) зрадити когось.

27. Choose the adequate variant of translation of the following word combination:

to have a cuppa:

a) випити чаю;

b)з'їсти тарілку супу;

c)сидіти на дієті;

d)прийняти ванну.

28. Choose the adequate variant of translation of the following word combination:

to have a dash at smth:

a)ризикнути щось зробити;

b)врізатися в когось;

c)розізлитися на когось;

d)побитися з кимось.

29. Choose the adequate variant of translation of the following word combination:

to have a degree:

a)отримати ступінь;

b)підвищена температура;

c)отримати водійське посвідчення;

d)захворіти лихоманкою;

30. Choose the adequate variant of translation of the following word combination:

to have a game:

a)зіграти партію;

b)гарно відіграти сезон;

c)програти сезон "в суху";

d)мати всі козири.

31. Choose the adequate variant of translation of the following word combination:

to have much ado:

a)відчувати великі труднощі;

b)мати великий потенціал;

c)робити з мухи слона;

d)перевершити найкращі сподівання.

32. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: The custom is all but perpetuated in the army:

a)Цей звичай майже вкоренився в армії.

b)Цей армійський звичай так і не викорінили.

c)Цей звичай добре прижився в армії.

d)Цей звичай не користувався популярністю серед військовослужбовців.

33. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: You all but confirmed that for me yesterday.

a)Ви майже підтвердили це мені вчора.

b)Ви так і не підтвердили це мені вчора.

c)Вам майже вдалося мене переконати вчора.

d)Вам так і не вдалося мене переконати вчора.

34. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: The failures of the past year practically all but guaranteed a return to certain regulatory functions of the state.

a)Невдачі минулого року практично майже гарантували повернення до державного регулювання у певних сферах.

b)Сучасні державні службовці так і не прийняли до уваги гіркий досвід минулих поколінь.

c)Невдачі минулих років змусили уряд провести низку складних реформ.

d) Невдале реформування певних сфер державного регулювання призвело до низки невдач минулого року.

35. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: The mass media all but ignored the sensational government resolution on restructuring enterprises' debts.

a) Засоби масової інформації майже ігнорували сенсаційну постанову уряду про реструктурування боргів підприємств.

b) Засоби масової інформації піддали нищівній критиці сенсаційну постанову уряду про реструктурування боргів підприємств.

c) Засоби масової інформації різко висвітлили в деталях сенсаційну постанову уряду про реструктурування боргів підприємств.

d) Засоби масової інформації майже одностайно підтримали сенсаційну постанову уряду про реструктурування боргів підприємств.

36. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: Science alone can do it.

a) Лише наука може зробити це.

b) Сама лише наука з цим не впорається.

c) Навряд наука з цим впорається.

d) Не лише наука може зробити це.

37. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: Self-interest alone moves some people.

a) Деякими людьми рухає лише своєкорисливість.

b) Амбіції змушують людей діяти.

c) Ймовірно, що не лише своєкорисливість рухає людьми.

d) Неймовірно, але деякими людьми рухає лише бажання наживи.

38. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: They were but lightly rewarded:

a) Їм дали лише незначну винагороду.

b) Їм не дали навіть незначної винагороди.

c) Їх нагородили без офіційної церемонії.

d) Вони отримали свої нагороди на спеціальній вечірці.

39. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: She is a mere child.

a) Вона всього лише дитина.

b) Вона дуже весела дитина.

c) Вона – звичайна дитина.

d) Вона дуже обдарована дитина.

40. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: It's pure guess-work.

a) Це всього лише припущення.

b) Ця робота не має практичної цінності.

c) Ця робота не виправдала своєї амбіційної мети.

d) Ця робота побудована на самих лише здогадках.

41. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: He offered man a bare fiver to do the job.

a) За таку справу він запропонував цій людині лише п'ятірку.

b) Він не хотів заплатити навіть п'ятірку за таку роботу.

c) Йому не заплатили навіть п'ятірку за таку роботу.

d) Йому запропонували заплатити лише п'ятірку за таку роботу.

42. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: It must be a warning to you!

a) Нехай це буде Вам попередженням!

b) Невже Ви не засвоїли цей урок?

с)Як Вам не соромно?

д)Хай це буде Вам уроком!

43. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: Vivat rex!

а) Хай живе король!

б)Хай буде мир у всьому світі!

с)Хай живе адмірал!

д)Хай допоможе Вам Бог!

44. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: He allegedly lost consciousness:

а)Він нібито знепритомнів.

б)Він врешті знепритомнів.

с)Він все ж таки знепритомнів.

д)Він дійсно знепритомнів.

45. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: That was a deafly heard laughter.

а)Це був ледь чутний сміх.

б)Вони насміялися від душі.

с)Через їхній регіт нічого не було чути.

д)Він не міг розчути з чого вони сміялись.

46. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: He was scarcely audible.

а)Його було ледь чути.

б)Вони ніяк не могли його почути.

с)Він не міг вимовити ані слова.

d)Він говорив без зупину.

47. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: A faintly visible figure appeared on the horizon.

a)На горизонті з'явилась ледь видима постать.

b)На обрії виднілась людина, що йшла непевною ходою.

c)Вони ніяк не могли роздивитися тендітну постать дівчинки на горизонті.

d)Несподівано на горизонті з'явилась ледь видима постать.

48. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: He made a labored speech:

a)Він ледь видавив із себе промову.

b)Його промову було ледь чути.

c)Йому було важко розмовляти.

d)Він висловився від імені усього трудового колективу.

49. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: We won by a shave.

a)Ми ледь не програли.

b)Ми нарешті виграли.

c)Ми з легкістю виграли.

d)Ми врешті програли.

50. Choose the adequate variant of translation of the following sentence: She felt like crying.

a)Вона ледь не заплакала.

b)Вона не стримувала сльози.

c)Вона відчувала, що ось-ось заплаче.

d) Їй здавалося, що вона плаче.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТТЕРАТУРА

Основна:

1. Карабан В. І., Мейс Дж. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову [Текст] = Theory and practice of translation from Ukrainian into English : посіб.-довід. Вінниця : Нова кн., 2003. 608 с.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця, Нова книга, 2004. – 576с.
3. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2008. 510 с.
4. Славова Л. Л. Борисенко Н. Д. Лінгвокультурологічні основи перекладу : навчально-методичний посібник Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 84 с.
5. Ребрій О. В. Основи перекладацького скоропису : навчальний посібник. – Вінниця : Нова кн., 2006. – 152 с.
6. Ребрій О. В. Переклад англійської громадсько-політичної літератури. Європейський Союз та інші міжнародні політичні, економічні, фінансові та військові організації : навчальний посібник для студ. вищ. закл. освіти. : Нова книга, 2009. – 239 с.
7. Черноватий Л. М., Карабан В. І., Пенькова І. О., Ярошук І. П. Переклад англійської економічної літератури. Економіка США : навчальний посібник. – Вінниця : Нова кн., 2009. – 270 с.
8. Черноватий Л. М., Карабан В. І., Ребрій О. В., Ліпко І. П., Ярошук І. П. Переклад англійської громадсько-політичної літератури. Система державного управління США : навчальний посібник. – Вінниця : Нова книга, 2009. – 480 с.

Додаткова:

1. Бахударов Л. С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). М. : Междунар. отношения, 1975. 240 с.
2. Власова Т. І. , Білан Н. І. , Тюрєнкова В. Я. Посібник з теорії та практики перекладу науково-технічної літератури. – Днськ: Видавництво ДНУЗТ, 2013.
3. Гарбовський Н. В. Теория перевода: учебник. М.: Изд-во Моск. Ун-та., 2004. 544 с.
4. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. М.: Изд-во “ЭТС”, 2000. 424 с.
5. Комиссаров В. Н. Теория перевода (Лингвистические аспекты) : Учеб. для ин. и фак. иностр. яз. М.: Высш. Шк., 1990. 253 с.
6. Мірам Г.Е., Дайнеко В.В., Тарануха Л.А., Грищенко М.В., Гон О.М. Основи перекладу: курс лекцій з теорії та практики перекладу для факультетів та інститутів міжнародних відносин.: навч. посібник для студ. ф-тів ін-тів міжнар. відносин. – К.: Ельга ; Ніка-Центр. – 2002. – 240с.
7. Федоров А. В. Основы общей теории перевода / А. В. Федоров. – М.: Высшая школа, 1983. 3. Комиссаров В. Н. Теория перевода / В. Н. Комиссаров. – М.: Высшая школа, 1990.
8. Латышев Л. К. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания / Л. К. Латышев. – М. : Просвещение, 1988.
9. Лотте Д.С. Основы построения научно-технической терминологии. – М., 1961. 6. Пумпянский А.Л. Чтение и перевод английской научной и технической литературы. Лексика. Грамматика. Фонетика. – ООО «Попурри».– 1997.
10. Рубцова М.Г. Чтение и перевод английской научной и технической литературы. – М.: Астрель-АСТ, 2006.
11. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу : навч.посіб. Центр навчальної літератури, 2017. 304 с.
12. Швачко С. О. Проблеми синхронного перекладу : навчальний посібник. –Вінниця : Фоліант, 2004. – 112 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. – Режим доступу до електронних документів : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : пошукова система сайту : Система каталогів і картотек : Електронний фонд (тематичні та видові зібрання публікацій) : Електронна бібліотека авторефератів дисертацій : Пошук у електронній бібліотеці авторефератів дисертацій. – Режим доступу до електронних документів. - <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ard.html>.
5. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.nplu.org/ua/resources/resources.htm>.
6. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Політематична база даних статей з періодичних видань. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://analytic.nplu.org/>. 18. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Каталог статей зі збірників наукових праць. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://stt.nplu.org/>.